Št. 115. Trst, v soboto 26. aprila 1913. Tečaj XXXVIII.

IZHAJA VSAK DAN

razen ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inseratni oddelek uprave „Edinosti". — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost" za Primorsko.

„V edinosti je moč!"

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI" stane: za celo leto Kron 5·20, za pol leta Kron 2·60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost". - Natisnila Tiskarna „Edinost", vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20.

Poštno-hranilnični račun štev. 841-652. TELEFON St. 11-57.

Kralj Nikola se preseli v Skader.

Kompenzačni predlog tripleentente.

Današnja slika mednarodne politične situacije.

DUNAJ 25. (Izv.) *Po zaupnih poročilih, ki jih je dobilo avstrijsko zunanje ministrstvo, je kralj Nikola odločen vstrajati pri svoji zahtevi po Skadru in že pripravlja vse potrebno, da se z rodbino vred preseli v Skader, kar se izvrši že v najbliž jih dneh.*

Sicer je Evropa sama prepričana, da Črnagora prostovoljno nikakor ne odstopi od Skadra. Kakor smo že včeraj poročali, je londonska konferenca sklenila priporočati Črnogori, da prostovoljno izroči Skader. Seveda je več ko jasno, da to priporočilo ne bo imelo nobenega vspeha, vsled česar bo stopila mednarodna kriza neposredno v najakutnejši štadij.

Londonska poslaniška reunija, ki se je danes popoldne sestala k seji, bo razpravljala o avstrijskem predlogu, naj se poveri Avstriji in Italiji evropski mandat, da izkrcata infanterijo in artilerijo, ki naj zasede vsa važna črnogorska pristanišča in če treba odide tudi naravnost pred Skader. Avstrija zahteva takojšnjo izveditev tega svojega načrta.

Na Dunaju so si sami v svesti, da poslaniška reunija tega predloga nikakor ne bo in tudi ne more sprejeti, ker je čisto izključeno, da bi privolila v ta načrt Rusija, od katere je pravzaprav vse odvisno. Vse namreč kaže, da je postalo Sazonovo stališče vsled padca Skadra jako težavno in vsaka njegova beseda, ki bi vsebovala grožnje proti Črnigori, bi bila lahko zanj usodepolna.

Umevanje težavnega položaja ruskega zunanjega ministra diktira vsem velekabinetom politiko, ki jo izraža londonsko oficijozno poročilo z besedami: S potrpežljivostjo je treba stremeti po zadovoljnem aranžmaju.

A na Dunaju nočejo ničesar vedeti o kaki potrpežljivosti in ponavljajo svoje stare grožnje, da napravi Avstrija sama, če treba tudi proti želji Evrope, kar je potrebno.

Današnja londonska konferenca ne bo najbrž sklenila ničesar drugega, kakor še enkrat — in sicer sedaj zelo energično, — pozvati Črnogoro, naj se uda.

Zanimivo je sedaj vprašanje, katero stališče se izkaže za pametnejše: ali angleško, ki svetuje potrpežljivost, ali avstrijsko, ki zahteva takojšnjo kaznovanje Črnegore.

Velevlasti še niso odgovorile na avstrijsko noto.

DUNAJ 25. (Izv.) Dosedaj še nobena velesila ni odgovorila na znano Berchtoldovo noto velekabinetom povodom padca Skadra. Kakor je sklepati iz oficijoznih listov, se drže velesile, tudi Nemčija in Italija, napram avstrijskemu načrtu zelo rezervirano. To dejstvo je vzbudilo v avstrijskih oficijoznih krogih veliko nejevoljo. Kljub temu zatrujejo listi, da so velesile edine glede Skadra in tudi pripravljene, realizirati svoj sklep, če treba tudi s silo. Vrh tega zahtevajo avstrijski oficijozni krogi, naj se Črnogoro radi njene neposlušnosti in nepokornsti kaznuje še s tem, da ne dobi za Skader spioh nobenih kompenzacij.

Veleposlaniška reunija.

LONDON 15. (Izv.) Celo dopoldne so si danes veleposlaniki izmenjavali obiske in se posvetovali o položaju.

Ob treh popoldne se je sestala konferenca, kateri sta prisostvovala tudi ministrski predsednik Asquith in lord Morley.

Pred konferenco je francoski veleposlanik Cambon tri četrt ure konferiral v angleškem zunanjem ministrstvu. Za njim je prišel avstrijski veleposlanik, ki je konferiral z državnim podtajnikom pol ure.

Vspehi konference v pozni nočni uri še niso znani.

Ponovni poziv Črnigori.

LONDON 25. (Izv.) Kakor poročajo tukajšnji listi, se je veleposlaniška reunija na svoji današnji seji, v očigled navdušenemu razpoloženju med balkanskimi zavezniki in tudi drugimi slovanskimi narodi vsled padca Skadra, izrekla proti uporabi nasilnih sredstev proti Črnigori.

Pač pa so velesile ponovno pozvale Črnogoro, naj izroči Skader velesilam, ozirom admiralom mednarodnega brodovja, kot njenim zastopnikom. Poziv ne govori o nobenih nasilnih sredstvih.

Za slučaj pa, če kralj tekom dveh dni ne ugodi zahtevi Evrope, bodo velesile takoj zasedle blokirana mesta. O kakem prodiranju mednarodnih čet v Črnogoro, še ni nobenega govora.

Kompenzacije Črnigori.

PARIZ 25. (Izv.) *Tripelententa pripravlja kompenzacijski predlog, na podlagi katerega naj bi se rešilo skadrsko vprašanje. Predlog nasvetuje rektifikacijo že določene severne albanske meje, ki naj bi šla sedaj čez Vrako in Koplik do Skadrskega jezera, odtu ob reki Bojani do Brdice in potem v preki črti do Medove.*

Vrh tega naj dobi Črnagora tudi večjo vojno odškodnino.

Nezadovoljstvo z avstrijsko taktiko.

LONDON 25. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih vzbuja avstrijska politika veliko nezadovoljstvo. Listi povdarjajo, da se podaja radi avstrijske nestrpnosti evropska diplomacija v nevarnost, da se sploh onemogoči mirna rešitev skadrskega vprašanja in naglašajo, da je treba na vsak način najprej počakati, da se pomiri navdušeno razpoloženje v slovanskem svetu.

Razširjenje blokade do Drača.

ČETINJE 24. (Izv.) Angleški poslanik je na željo poveljnika mednarodnega brodovja obvestil danes črnogorsko vlado, da se blokada nemudoma razširi do Drača. Vse ladje, ki se nahajajo v blokiranem okolišu, morajo tekom 24 ur zapustiti to vodovje.

V Drač sta bila odposlana avstrijski torpedni lovec „Dinara" in ena italijanska križarka. Pred Barom se nahajata bojna ladja „Radetzky" in torpedni lovec „Scharfschütz", pred Medovo pa „Erzherzog Franz Ferdinand" in ena angleška križarka.

Po padcu Skadra.

Slovesen vhod kralja Nikole v Skader.

CETINJE 25. (Izv.) *Jutri se vrši slovesen vhod kralja Nikole s princi v Skader.*

Kralj bo izdal pri tej priliki posebno proklamacijo na skadrsko prebivalstvo in črnogorski narod. Prihodnje dni se preseli definitivno z vso rodbino v mesto.

Kralj pomilostil vse zaveznike iz l. 1907.

CETINJE 25. (Izv.) *Povodom padca Skadra je kralj Nikola podpisal amnestijo, s katero pomiloščuje vse zarotnike iz leta 1907, ki so bili obsojeni na dolgoletno ječo.*

Kralj je sam odprl ječo, v kateri sta bila zaprta bivši minister Andra Radović in dr. Marušić, ju objel in vsakega posebej poljubil.

Amnestirane zarotnike je občinstvo v triumfu odpeljalo v mesto pred kraljevo palačo, kjer jih je kralj še posebej sprejel v daljši avdijenci.

V Črnigori vlada radi tega kraljevega čina velikansko veselje in splošno zadovoljstvo.

V Skadru.

CETINJE 25. (Kor.) Odhod turških čet iz Skadra še ni končan. Glavni stan prestolonaslednika Danila se nahaja v vasi Siroka. Prestolonaslednik je danes sporočil kraju, da so Črnogorci zasedli vse pozicije.

V Skadru je bilo 26.000 regularne turške vojske in 5.000 bašibozukov. Turki so odšli iz svojih pozicij sicer mirno, a zelo potrto. Vojaško poveljstvo pripravlja apel na skadrsko prebivalstvo, naj varuje red in mir in se podvrže črnogorskim zakonom.

Včeraj se je vršila na Cetinju slavnostna bakljada. Občinstvo je kralja viharno pozdravljalo. Kralj se je pokazal z rodbino na balkonu svoje palače in se zahvalil za ovacije. Mesto in okolica sta slavnostno iluminirana.

Čestitke kralju.

CETINJE 25. (Kor.) Kralj Nikola je prejel neštevilo brzojavnih čestitk, med drugimi tudi čestitke srbskega, bolgarskega in grškega kralja.

Proslava padca Skadra v hrvaškem Primorju.

RERA 25. (Izv.) Povodom padca Skadra so se vršile včeraj v mestih v hrvaškem Primorju velike manifestacije. Vršile so se slavnostne bakljade in manifestanti so prepevali srbske, bolgarske in hrvaške himne. Več mest je bilo iluminiranih.

Manifestacije kraljici Jeleni.

RIM 25. (Izv.) Dijaštvo pripravlja za jutri velike manifestacije kraljici Jeleni povodom padca Skadra. „Tribuna" odločno svari dijaštvo pred tem korakom in pravi, da bi bilo to postopanje netaktno, ker ne gre spravljati kraljico v politiko.

Protiavstrijske demonstracije v Paviji.

PAVIA 25. (Izv.) Tu so se vršile danes povodom padca Skadra velike manifestacije dijaštva. Dijaki so v sprevodu tudi zažgali avstrijsko zastavo.

Predhodni mir s Turčijo.

CARIGRAD 25. (Izv.) Veliki vezir Mahmud Šefket paša je odpotoval v Hademkej, da podpiše predhodno mirovno pogodbo z Bolgarsko.

DUNAJ 25. (Izv.) Veleposlaniki so pozvali balkanske vlade, naj imenujejo svoje mirovne delegate in izberejo tudi kraj, kjer naj se vrše mirovna pogajanja. Kolektivna demarša velesil glede mirovnih preliminarij se izroči jutri. Balkanske države si bodo gotovo zopet izbrale za mirovna pogajanja London.

Priprave za odpoklic turških čet.

CARIGRAD 25. (Kor.) Vlada že pripravlja vse potrebne priprave, da se turške čete kolikor mogoče hitro vrnejo v domovino. Odpoklic čet se izvrši takoj, ko bo podpisan preliminarni mir. Porta je izdala na vse oblasti cirkularno noto, v kateri zahteva, da se morajo čete iz zdravstvenih ozirov povsod izolirati in spraviti pod karanteno.

Konflikti med zavezniki.

SOLUN 25. (Izv.) Četrta grška divizija je zasedla vso okolico mesta Galiko. Dodeljeno ji je pet poljskih baterij. Sedma divizija tabori na višinah okolu Ajvatlija, Lajne in Dremiglave in ima štiri poljske baterije; dva polka stojita celo v Mirovu in v Suhem. Druga divizija se nahaja še večjidel v vojašnicah pred Solunom. Prva divizija tabori v okolici Soluna. Več bataljonov je nameščenih ob obrežju. Grki so zasedli tudi levi breg Tahinskega jezera. Vse pozicije so medsebojno zvezane in cela pokrajina strogo nadzirana. Skupno imajo Grki na raznih pozicijah okolu Soluna celih pet divizij.

Sporazum med Srbijo in Bolgarsko.

DUNAJ 25. (Izv.) V političnih krogih se je danes zvečer razširila vest, da je spor med Srbijo in Bolgarsko že poravnan. Po posredovanju Rusije se je Srbija baje odločila, priznati demarkacijsko črto, ki je bila določena v pogodbi in definitivno resignirati na mesta Bitolj, Ohrid in Veles. Vest se še ne potrjuje.

Srbski bojkot in Madžari.

BUDIMPEŠTA 25. (Kor.) Deželna zveza ogrskih industrijalcev je imela danes sejo, na kateri se je razpravljalo o protiavstrijskem bojkotu v Srbiji. Predsednik Chorin je končal razpravo z besedami, da Ogri kljub temu, da hočejo živeti v dobrih gospodarskih razmerah z balkanskimi državami, nikdar ne bodo zato, da bi vsled kakih gospodarskih interesov vplivali na zunanjo politiko monarhije. Deželna zveza izraža željo, da bodo po pomirjenju odnošajev, sklenjene med monarhijo in balkanskimi državami take trgovinske pogodbe, ki bodo odgovarjale interesom obeh strank.

Hrvaška Narodna Zajednica v Sarajevu pred razpadom.

SARAJEVO 25. (Izv.) Vsled sporov glede rešitve bosenskega jezikovnega vprašanja je prišlo sedaj do hude krize v Hrvaški Narodni Zajednici. Kompromisno stališče saborskega predsednika dr. Mandića v jezikovnem vprašanju, katero je razvijal dr. Mandić tudi na zadnjem pravaškem kongresu v Opatiji, je naletelo pri Hrvatih na hud odpor.

Poslanca Sunarić in Jelavić sta že podvzela vse potrebne korake, da se osnuje odločno radikalna hrvaška stranka. Za novo stranko vlada veliko zanimanje in baje nastopi samostojno že pri prihodnjih nado-

---

PODLISTEK.

Metka in njen greh.

Spisal **Jos. Vandot.**

Tomaž mu ni odgovoril, ampak se je zgrabil za lase. Pastirček je stopil bliže k njemu, pa mu je zakričal v uho: „Kaj si znorel, Tomaž? Ali hočeš, da te obljem z vodo?"

Tedaj pa je dvignil Tomaž glavo. Divje je pogledal na pastirčka in je skočil na noge. „Jezes, Jezes!" je zastokal. „Vse mi je ugrabil — tudi ongavo Metko mi ugrabi." — Tako je zastokal Tomaž. Hipoma se je obrnil, pa je zgrabil pastirčka Gregca okrog pasa. Vrgel ga je na tla in ga je pričel suvati z boso nogo. Pastirček Gregec je zatulil na vse grlo. A Tomaž ga je spustil. Skočil je k ognjišču. Prevrnil je ponev, v kateri so se kuhali žganci, zmetal je na tla vse lonce in je škripal z zobmi.

Pastirček Gregec je kar onemel. Z grozo v duši je zrl na Tomaževo počenjanje. „Znorel je, resnično je znorel," mu je šinilo v glavo. In pastirček se je prestrašil tako, da so se mu stresla kolena. Naglo se je obrnil in je zbežal iz koče. A komaj je prestopil trikrat, že je priletel iz koče Tomaž. Hitel je preko planine in je mahal venomer z rokami. Bežal je proti gozdu, ki je zelenel onkraj planine. Še predno se je zavedel pastirček Gregec, je že izginil Tomaž v goščavi...

Udova Kresnikova Spela je bila ženska, kakršnih je sto in sto v vsaki zagorski vasi. Delo od jutra do mraka, ponoči trdno spanje; vsak dan ista borna hrana, vsak dan iste skrbi; brez veselja in brez solnčnih dni, a v srcu vendar neka prisiljena zadovoljnost — to je enolično življenje onih žensk, katerih vidiš pač sto in sto v vsaki zagorski vasi. Lica, ki so bila nekoč gladka kot žamet in rožna kot jutranja zarja, se prično nabirati v gube in upadajo, upadajo. In prsa, ki so bila nekoč mehko zaokrožena, so splahnela pred časom. In pride starost, kar čez noč pride, a vendar se še ne čuti staro. Kajti malo let je že doživela in sama sebi se čudi, da so ji osiveli lasje, še predno so prišla stara leta. Hm, čudno, čudno — saj človek božji bi ne verjel, ako bi ne bilo res.

Pa je prišla tisti večer Kresnikova Špela domov. Tam pri sosedovih je pomagala grabsti na polju. Izmučena je bila Kresnikova Špela. Z drsajočimi koraki se je bližala svoji koči, ki je stala tam okraj vasi in je bila vsa lesena. Vzela je izpod težke tnalice za kočo ključ in je stopila k vratom, da bi jih odprla. Tedaj pa je zapazila človeka, ki je sedel pod okencem na klopi, in spoznala ga je takoj. Bil je Šimnov Tomaž.

„Ti klada zanikrna!" ga je nagovorila Špela z zdražljivim glasom. „Kaj posedaš tod okrog? Delal bi raje, delal, da bi si prislužil kaj. Kaj te ni sram, da hodiš raztrgan po vasi in kradeš Bogu zlati čas? Ti mrhar zanikrni!"

Tomaž se niti genil ni. Samo nekaj je zagodrnjal in niti z glavo ni trenil. Sedel je tam na klopi in si je podpiral glavo z rokami. Mračno je strmel predse na tla, kakor bi premišljeval nekaj velikega, bridkega. Špela je stopila v mračno hišo in se je ozrla kroginkrog. Tiho je bilo po vsej hiši. „Ni je še bilo," je zamrmrala. Potem se je obrnila in je odšla iz hiše. Vsedla se je na klop nedale od Tomaža.

Solnce je bilo že zašlo za temne gore. Mrak se je razprostiral že po dolini. A tam v kotu so stali snežniki. Vzpenjali so se visoko, visoko in so se dotikali s svojimi glavami modrega neba. In te glave so žarele in plamtele, kako bi se jih bil dotaknil živi ogenj.

„Ti mrhar nesrečni!" je pričela Špela s svojim zadirljivim glasom. „Kaj se ne boš spravil k večerji? Kaj misliš, da te bo Seljan čakal? Da more biti človek tako zanikrn! Sram te bodi! Tako močan človek, pa se klati brez dela okrog. A mi se trudimo, trudimo, da se Bog usmili..."

Tomaž se še vedno ni genil. Špela ga je gledala od strani in je skomizgnila z rameni. Saj ga je poznala — saj je prišel skoro vsak večer k njeni koči in je sedel na klopi, dokler se niso vžgale na nebu zvezde. Potem pa je odšel in izginil v noč. Pa so govorili ljudje, da nekaj škili za Metko. Na glas se je zasmejala Špela, ko je slišala take besede. Hehe — Metka pa Tomaž! Neumnost! Tako mlado in lepo dekle, pa ta mrhar zanikrni, ki nima drugega nego svojo razcapano obleko. Ljudje božji, kaj govorite? Metka je mlada in pridna, a Tomaž star in povrhu še prismojen na dva kraja. Ljudje božji, kaj govorite tako?

(Dalje.)

mestnih deželnozborskih volitvah v sarajevskem hrvaškem okraju.

Poostritev preventurne cenzure.

ZAGREB 25. (Izv.) Vlada je poostrila preventurno cenzuro in odredila, da podlegajo sedaj preventurni cenzuri vse brošure, tiskovine in razglednice, ki se nanašajo na balkanske dogodke. Knjigotržci morajo pod strogo kaznijo predložiti vse slične tiskovine policiji v cenzuro.

Praške ulice imenovane po balkanskih mestih.

PRAGA 25. (Izv.) Mestni svet namerava imenovati več najlepših praških cest po važnejših balkanskih mestih.

Avstrijska zunanja politika in češki socijalni demokrati.

DUNAJ 25. (Izv.) Eksekutivni komite čeških socijalnih demokratov je sklical za jutri na Dunaj sejo vseh čeških socijalističnih poslancev, na kateri se bo razpravljalo o avstrijski zunanji politiki.

Ogrska zbornica.

BUDIMPEŠTA 25. (Izv.) Vladna stranka namerava dne 5. maja, ko se zopet sestane poslanska zbornica, vložiti glede mednarodne politične situacije interpelacijo in dati s tem priliko, da poda vlada avtentično sliko o avstrijski politiki.

Po balkanski epopeji. — Kaj sedaj?!

Znani angležki publicist Scotus Viator (Seton Watson) zasleduje z največo pažnjo dogodke na našem slovanskem jugu: ne morda le na Balkanu, ampak tudi v naši monarhiji sami. Seznanja se s slovanskimi razmerami na licu mesta; in na podlagi tega, kar je sam gledal in videl na svoje oči, je poslal že iz svojega bogatega peresa marsikatero toplo besedo v civilizirano Evropo — v protest proti zatiralcem slovanskih narodov in v obrambo zatiranih in proganjanih. Zato ga zlasti Madjari črte iz vse svoje duše in večkrat so že poslali kake svoje Apponyje v razne centre Evrope, da bi tam z znanim svetohlinskim zavijanjem oči in zvračanjem resnice — tem svojstvom vseh tiranov, kadar ne morejo tiranizirati — paralizirali veliki utis resnične besede angležkega apostola narodne pravičnosti in svobode.

Ta sloviti angležki publicist, čegar beseda se povspenja do avtoritativne veljave, pa je izpregovoril te dni kakor — prijatelj habsburške monarhije. In njegovo prijateljstvo se kaže pravo in resnično: ne kaže se v sladkem klanjanju in hvalisanju, ampak z besedo odkritega opozarjanja na storjene grehe, iskrene graje in najdobrohotnejega opominjanja k — spreobrnitvi.

Pisal je pismo znanemu hrvatskemu politiku župniku Štefanu Zagorcu, v katerem se bavi z dogodki na Hrvatskem in stavlja na ponudbo svojo pomoč pred angležko javnostjo. To pismo vsebuje tudi nastopno pasažo: „Že dlje časa sem v razpoloženju potrtosti. Popolna nesposobnost avstrijskih merodajnih krogov, da bi zaustavili naraščajočo anarhijo med Jugoslovani, in njihova posebna ljubezen za stare metode lombardsko-benečanske policijske države spravljata vsacega prijatelja Avstrije v obup. Kmalu, kmalu bo — prepozno!“

Je že res: ta memento iz peresa Scotus Viatorja ne pomenja ravno komplimenta pred avstrijsko diplomacijo; vzlic temu, ali bolje rečeno: ravno zato kaže se svojo odkritostjo na pravega prijatelja naše države.

In danes, spričo triumfa male Črnegore kljubu vsem protestom Evrope — seveda le tiste, ki jo predstavlja družba . . . blamiranih Evropejcev zbranih pod firmo „evropska diplomacija“ — in kljubu vsem blokadam internacijonalnega brodovja: v tem hipu zadobiva opomin angleškega publicista potisočereno veljavo. To je zopet psihološki moment, ki postavlja avstrijske državnike pred usodno vprašanje: kaj sedaj?! Odgovor nemških in madjarskih šovenov že — gromi seveda iz vseh njihovih glasil. Kratek je, jednostaven in radikalen: Meč iz nožnice, puške na ramena — udarimo in skozi! In za gospodo nemške in madjarske žurnaliste ima ta recept še to veliko prednost: jako cenen je! Saj oni sami ne bi nesli svoje kože v črnogorska gorovja. Lahka je njim ta vojevitost. Težka pa odločitev za one, na katerih bremeni neizmerno težka odgovornost, ki pa jim jo olajšuje ravno Scotus Viator v svojem pismu poslancu Zagorcu s tem, da jih opozarja na opomine iz zgodovine avstrijske države ... v Beneciji-Lombardiji!! Zgodovinske skušnje kličejo našim državnikom: ne ponavljajte na Balkanu starih grehov iz nekdanje avstrijske severne Italije. Ves birokratični, policijski in militarični aparat ni mogel zaustaviti zmagodobitnega pohoda velike ideje nacijonalnega ujedinjenja. In tudi bankanski narodi so šli v sedanji giganstki boj v znamenju ideje narodnega osvobojenja sokrvnih bratov. Veliki epopeji italijanskega ujedinjenja je sledila sedaj balkanska epopeja.

S triumfom Črnogore pred Skadrom je tudi ta epopeja dovršena — militarično. Veliko, usodno vprašanje je sedaj, ali bodo naši državniki res skušali z diplomatičnim delom ali celo z militarično silo zaustaviti kolo dogodkov?! Milostno nebo naj obvaruje državo pred tako zmoto njenih državnikov!! Saj vemo tudi mi in priznavamo brezpogojno, da more naša država veliko doseči se svojo vojno silo. Toda slušajo naj Scotus Viatorja, in naj si ne maše uses pred nauki lastne zgodovine, ki pripoveduje, da je nacijonalna ideja vzlic avstrijski diplomaciji slavila svojo zmago v Italiji in — Nemčiji.

Po militarično dovršeni epopeji na Balkanu stoji torej naša diplomacija pred velikim, za dolgo bodočnost, ali pa celo za vedno odločilnim vprašanjem. Le dve poti se jej odpirata. Državni tajnik pl. Jagow je zaključil svoj govor v rajhstagu dne 24. aprila s programatično izjavo, ki naj bi bila v kažipot tudi naši diplomaciji!

„Poteka dogodkov na Balkanu nismo mogli zaustaviti in to tudi ni bila naša naloga. Zavzemali pa se bomo za to, da bodo pri končni likvidaciji vojne kolikor le možno varovani pred škodo naši financijalni in trgovski interesi! Balkanske države, ki so v tej vojni podale dokaz narodne moči, se gotovo po sklepu miru z enako resnostjo in enako odločnostjo lotijo dela, da se osvojene pokrajine odpro kulturi. Na sodelovanje Nemčije morejo računati!!“

To je pesem, ki je precej drugače intonirana, nego ona naših nemških in madjarskih šovenov. Ti potiskajo državo v podjetja sovraštva, ki ne more roditi drugega, nego zopet — sovraštvo. Nemški državni tajnik pa priporoča politiko dobrohotnosti in ljubezni, ker ve, da leta na način more njegova država varovati pred škodo svoje gospodarske interese na Balkanu.

Za našo diplomacijo je sedaj psihologičen moment človeka, ki je na razpotju: ali bo posnemala izglede s strani, s katero je sicer zraščena z vsem svojim srcem, ali pa se uresniči črna slutnja Scotus Viatorja — prepozno! In naša diplomacija naj ne prezre izjave v odgovoru hrvatskega politika na pismo angleškega publicista: da je namreč njegova stranka sklenila, da ne bo **nikomur več pošiljala spomenic, marveč da bo puščala, naj se dogodki svobodno dalje razvijajo.** „Od stranke prava se ne more zahtevati, da bi bila bolj dinastična in bolj avstrijska, nego so merodavni krogi v monarhiji“!!

Ali ti merodavni krogi res ne morejo umeti globokega pomena tega glasu — resignacije?! Ali res ne umejo narodne duše, ko izgublja vero, da bi na merodajnih mestih sploh hoteli poslušati njene tožbe in njene klice?!!

Epopeja na Balkanu jih stavlja pred usodne odločitve....!

Za občinske volitve.

Še tri dni!

V ponedeljek, dne 28. t. m., ob 2 popoldne se zaključi reklamacijsko postopanje.

Priznati je treba, da so naši volilni in reklamacijski odbori delali prav pridno in da so tudi posamezniki storili veliko, da bi zadobil volilski imenik za bližnje tržaške občinske volitve pravo lice, toda reklamacijsko delo za nas ni dovršeno popolnoma, dokler je le še eden volilni upravičenec med nami, ki nima še zagotovljene svoje volilne pravice. Prepričani pa smo, da je še marsikdo med našimi ljudmi, ki se morda sploh še ni pobrigal za svojo volilno pravico, ki ni niti sam šel pogledat volilnega imenika in se prepričat, ali je vpisan v njem in ali je pravilno vpisan, niti ni naprosil kakega svojega znanca, da stavi to namesto njega.

Pozivljamo torej vse one, ki so tako odlašali prav do zadnjega, da vsaj sedaj poskrbe za to, da si zagotove vsaj sedaj v zadnjih trenotkih največjo pravico, ki jo daje ustava avstrijskemu državljanu, da namreč more sodelovati pri javni upravi. Opozarjamo take nemarneže, da je vendar pred vsemi v njihovi lastni koristi, da si zagotove to velevažno pravico, kajti le tako jim je mogoče soodločevati po svojih zastopnikih tamkaj, kjer se delajo zakoni in ukrepi, ki nalagajo občinarjem občinske davke, le tako jim je mogoče dvigniti svoj glas proti onim, ki hočejo naprtiti ljudstvu vso silo bremen, ne da bi imelo ljudstvo za ta bremena tudi kaj koristi. Kdor se sedaj ne pobriga za svojo pravico, je tudi ne bo imel pozneje in ko bodo govorili drugi, bo on prisiljen molčati.

Sramotno pa bi bilo tudi z narodnega stališča, da bi se naši ljudje ne zanimali za te volitve niti toliko, da bi si ne zagotovili volilne pravice. Naši nasprotniki delajo z vsemi silami, da bi združili na imena svojih kandidatov čim največje število glasov in potem kazali svetu svoje uspehe, češ, mi, edino mi smo gospodarji v Trstu, saj drugih sploh ni. In pravico bi imeli, da nam odrekajo, kar nam gre, če se sami ne pobrigamo za to, da s čim največjim številom naših volilcev pokažemo svetu in našim nasprotnikom, da je v Trstu slovenska manjšina tako velika, da jo mora priznavati vsakdo, tudi njeni nasprotniki.

Stori torej vsaj sedaj v zadnjem času svojo dolžnost, kdor je ni še storil, vsaj tekom teh treh dni pred zaključkom reklamacijskega postopanja!

* * *

Volilski sestanki v mestu.

Shod volitev v Rocolu se bo vršil nocoj ob 7·45 v gostilni „Gospodarskega društva“.

V Rocolu se je vršilo tekom reklamacijske dobe lepo število volilskih sestankov in je treba priznati, da so se posebno zaupniki, pa tudi drugi volilci udeleževali vseh teh sestankov in shodov v prav častnem številu. Prepričani smo torej tembolj, da se udeleže v polnem številu tudi današnjega shoda, s katerim se zaključuje prvi del našega pripravljalnega volilnega dela. Na svidenje torej na shodu v najobilnejšem številu.

Domače vesti.

Imenovanje v policijski službi. Kontrolni nadzornik tajne policije v Trstu Karel Titz je imenovan za okrožnega nadzornika v XI. činovnem razredu.

Smrtna kosa. Včeraj je preminol tu v visoki starosti 80 let gospod Anton Vičič, administrator „Triester Zeitung“-e. Da-si nad 30 let v nemški službi, se je pokojnik, dokler ga ni zlomila bolezen, živo zanimal za vse naše narodno gibanje. Pogreb bo v nedeljo ob 10 predpoldne izpred hiše žalosti v ulici Sv. Nikolaja št. 10. Pokojniku bodi ohranjen blag spomin!

Hristos voskrese! Našim pravoslavnim bratom k njihovim velikonočnim praznikom naša najboljša voščila.

Vstajenje v srbski pravoslavni cerkvi. Jutri, na dan pravoslavne Velike noči se bo vršila svečana procesija „Vstajenje“ ob 5 zjutraj. Ako bi bilo vreme deževno, se slovestnost opravi v cerkvi. Med procesijo bo pel prigodne velikonočne pesmi zbor srbskih gimnazijcev iz Sremskih Karlovcev, ki pride danes v Trst z ravnateljem Vrhovcem in profesorjem Budisavljevićem, znanim srbskim književnikom in urednikom „Brankovega Kola“. Dobro došli!

Nemška beseda o političnih persekucijah. Uvaževani list „Berliner Börsen-Kourir“ se obrača proti političnemu denuncijantstvu, ki se je jelo širiti na Nemškem. To da je strupena rastlina, ki jo treba iztrebiti v namen zdravega razvoja. To potrebo označuje berolinski list kakor življenško potrebo. Zapirajo se ljudje na podlagi denuncijacij, ki se pozneje izkazujejo za neresnične. Ta zistem denuncijantstva mora biti naravnost zopern vsakemu možu s pokončnim hrbtiščem. Odpira vrata hinavstvu, množi medsebojno razdraženje, seje nezaupanje v prebivalstvo in ne v zadnji vrsti veča prepad med domačini in priseljenci.

To sodbo nemškega lista priporočamo v pazno čitanje in uvaževanje posebno njim, ki si domišljajo, da s svojimi najnovejimi odredbami skrbe za interes države v naših južnih pokrajinah. Ne zastrupljajte src! Ker zastrupljena srca je težko zdraviti. Sapienti sat!

O sadovih avstrijske vnanje politike piše „Polaer Tagblatta“ od 24. t. m. — četudi s svojega stališča in iz svojih razlogov — nastopno kakor pribito veljavno sodbo:

„Odigrali smo. Vsi ugodni momenti so šli mimo nas. Naša ekspanzija na sever, vzhod in zapad je izključena. Dežela naših željâ je bil edino Balkan z Albanijo. Albanija je morala biti naša radi našega maritimnega položaja; Srbija, Črnagora in Bolgarska naj bi bile ozemlje za naš gospodarski eksport, vir, iz katerega bi bili mogli dobivati cenene deželne produkte. Izgubili smo Sandžak s potjo v Solun; nič nismo zamenili za to, albanske obali si nismo osvojili in sedaj smo prišli še ob Skader. Nismo pa dobrovoljno dali vsega tega, da bi si pridobili simpatije Bolgarov, Srbov in Črnogorcev. Ne, mi smo posledice teh strašnih izgub uredili tako, da smo v onih deželah obsovraženi brez primere, da se je celo nekdanja simpatija Romunov za nas spremenila v gnus in zaničevanje. Prešibki smo, da bi uresničili svoje želje in smo svoje prijatelje potegnili za seboj navzdol. To so vspehi naše vnanje politike“.

Ta sodba hiperpatrijotičnega puljskega lista je dragocen prispevek k današnjemu našemu uvodniku.

Trijalizem — fata morgana. Državni poslanec dr. Tresić-Pavičić je priobčil v listu „Die Zeit“ članek, v katerem na prepričevalen način dokazuje z avstrijskega stališča vso nesmiselnost in pogubnost postopanja avstrijske politike na Hrvatskem in v Dalmaciji. Po takih poteh se ne pridobivajo srca narodov. Dve poti sta — pravi dr. Tresić —, da se kak narod naveže na narodnostno mnogoličnu državo. Ali ga treba popolnoma zadovoljiti, ali pa mu vzeti z nasiljem vsako nado in moč do osvobojenja. Naši državniki pa so ubrali srednjo pot, ki je najnevarneja.

Ali ni ta sentenca, ki nas zanima v prvi vrsti v Tresićevem članku. Njegova sodba o trijalizmu je, ki smo jo hoteli tu posebno podčrtati. Čitatelji se morda še spominjajo, kako so nas svojedobno izvestni Hrvatje žalostnega kova nahrulili v neki obskurni, bogve od koga alimentirani reviji, ki markira trijalizem — ali samo markira v svrho beganja jugoslovanske javnosti —, češ, da smo sovražniki trijalizma in s tem izdajalci jugoslovanstva. Ne ogrevamo se za trijalizem iz razlogov praktične politike. Kaj hasne, če je kak načrt v teoriji še tako lep, če bi pa bila njegova praktična izvedba pogubna za nas. In stvar je v resnici taka, da bi uresničenje trijalistične državne skupine vzelo Slovencem najvažnejše dele naše narodne lasti na Koroškem, Štajarskem in naš Trst. Taka rešitev bi pomenjala: Slovenci kakor slovanska individuvaliteta smo — bili!

Zato nas v toliki meri zanima sodba dr.a Tresića o trijalizmu. Povdarjamo: dr.a Tresića, ker ta politik maršira — kakor znano — na krilu jugoslovanskega radikalizma. In tudi ta mož napravlja debelo črto preko ideje trijalizma. Pravi, da ga danes ni nijednega hrvatskega politika, ki bi veroval v trijalizem, oziroma, ki bi veroval, da se ta ideja daja uresničiti v okvirju te monarhije. Trda realnost je odpihnila fato morgano trijalizma!

To so lastne besede dr.a Tresića-Pavičića. Torej vendar nismo izdajice na jugoslovanstvu!

Veselje v Dalmaciji. „Narodni List“ v Zadru piše: „Splošno je veselje med Hrvati, Srbi in drugimi Slovani na tem, da je slavna črnogorska vojska vstopila zmagonosno v Skader. Ni vnanjih znakov, ker je politična oblast v Dalmaciji zabranila kitenje hiš, razsvetljave, sprevode in slične manifestacije; ali ni mogla zabraniti tudi radosti, ki odseva vsakomur z obraza. Danes je po vsej Dalmaciji dan splošne radosti in občega navdušenja“.

Interesantna razsodba. V vesti, ki smo jo priobčili v včerajšnji številki pod tem naslovom, naj se čita predzadnji odstavek tako-le: „Podpisan pod to razsodbo je za c. kr. okrajno sodišče za kaz. stvari, odd. V. v Trstu sodnik — *Comel*“ (ne pa Cornel).

V Trst pride na binkoštno soboto, dne 10. majnika, pevski zbor „Glasbene Matice“ iz Ljubljane in priredi v veliki dvorani „Narodnega doma“ pod vodstvom koncertnega mojstra g. Mateja Hubada koncert. Izvajalo se bo veliko delo dr. Antonina Dvořaka za sopran-, tenor- in bas-solo, mešani zbor in orkester: „MRTVAŠKI ŽENIN“ (Svatbeni košile). Za danes to veselo naznanilo, natančneje podatke pa tekom tedna.

Orkester češke filharmonije iz Prage priredi v ponedeljek, dne 5. majnika, v Trstu simfonični koncert s sledečim sporedom: 1.) Dvořak: overtura „Pust“ (Karneval); 2.) Čajkovski: „Sinfonie pathetique“; 3.) Smetana: overtura opere „Prodana nevesta“; 4.) Wagner: Predigra in Izoldina ljubezenska smrt iz „Tristana in Izolde“; 5.) Beethoven: Sinfonija št. 5, *C*-mol.

Orkester češke filharmonije v Pragi, pod vodstvom dr. V. Zemánka, šteje 52 godcev-profesorjev in ga štejejo med najboljše orkestre na svetu.

Natančnejše podatke glede dvorane vstopnine itd. priobčimo pravočasno.

Na otroški veselici, ki se bo vršila jutri popoldne v dvorani „Delavskega konsumnega društva“ pri Sv. Jakobu, bo sodelovala iz prijaznosti mandolinistična skupina „Viktor Parma“. Vstopnina 40 vinarjev, sedeži 20 vinarjev.

Nedeljski izlet vsega sokolskega naraščaja in slovenske dece sploh se bo vršil le ob lepem gorkem vremenu. Odhod od „Narodnega doma“ ob 12·30, od Sv. Jakoba (CM šola) ob 1, iz Škednja ob 1·30. Otroci naj vzamejo kak mal prigrizek s seboj. Pot nas popelje po žavljski dolini črez hrib Sv. Valentina v Boljunec. Med potjo bo dovolj prilike za živahne zdrave igre, katerih tako manjka ravno slovenskim otrokom. Starši, pridite po možnosti tudi vi, da se sami oživite med veselo mladino.

„Trgovsko izobraževalno društvo“ priredi izlet na Artviže v Škocjan, kjer si ogleda podzemske krasote, nato odhod v Divačo in od tam z vlakom v Trst. Opozarjamo nujno, da se vsi oni, ki se mislijo vdeležiti izleta, gotovo priglase do 4. ure popoldne pri slugi „Trgovsko izobr. društva“ ulica Sv. Frančiška št. 2, ker je treba naročiti zadostno število kosil. Izlet se preloži le v slučaju deževnega vremena in sicer na prihodnjo nedeljo. Zbirališče na državnem kolodvoru točno ob 7·30 zjutraj. — Prijatelji! Ven v krasno pomladansko naravo!

Slovensko ženstvo! Predavanje, ki se bo vršilo v soboto, dne 3. majnika zvečer, je namenjeno v prvi vrsti slovenskemu ženstvu, zato upamo, da se tudi odzove našemu vabilu in pride v prav velikem številu. Vstopnina je samo 20 stotink. Vabimo sploh vse slovensko občinstvo, naj pride in pripomore z majhnim prispevkom naši dični CM Družbi!

Socialni Matici sta pristopila kakor ustanovnika gg. Tomo Šorli, c. kr. notar v Podgradu, Istra, in Janez Ev. Štuhec, posestnik na Murščaku pri Radincih v

Slovenskih Goricah. Prisrčna hvala! Živeli posnemovalci!

Slovenski rimski romarji doma. Iz Trsta:

Kakor ste že poročali, so slovenski romarji odpotovali iz Rima dne 16. t. m. Spotoma so že obiskali Assisi in Loret, odkoder so se mirno Ankone, Rimini, Ravene, Ferrare odpeljali v Benetke, kamor so dospeli v četrtek 17. t. m. zvečer in tam prespali. Žal, da je v petek vse dopoldne deževalo, da si niso mogli malo bolj natančno ogledati Benetek; a že ob 1·30 popoldne so s svojim posebnim vlakom odrinili proti domovini, kamor so srečno prispeli zvečer.

Naj tu še omenim, da so imeli romarji močan mešan pevski zbor pod spretnim vodstvom idrijskega dekana g. Arkota. Romarji so imeli v Rimu vsak dan v drugi cerkvi skupno mašo, ki jo je daroval ljubljanski knezoškof. (Skupno mašo so imeli tudi v Loretu in Benetkah.) Med mašo je pa pel omenjeni pevski zbor izključno slovenski pesmi. Tri slovenske pesmi je zapel tudi na avdijenci, ki so jo imeli romarji pri državnem tajniku kard. Merry del Valu. — Italijani so povsod pazljivo poslušali in občudovali krasno slovensko ubrano petje in je niso mogli dovolj prehvaliti.

Naj tukaj tudi pohvalno omenim, da je „Odbor za rimsko romarje“, ki sta mu bila na čelu idrijski dekan gosp. Arko in duh. svetnik Janez Kalan, poskrbel za udobno vožnjo po železnici. Reči se mora, da je dala italijanska železniška uprava na razpolago romarjem prav dobre vozove, ki so bili med seboj zvezani, tako, da so bili romarji vedno v stikih med seboj. Tudi je odbor povsod dobro preskrbel za stanovanje in hrano, da, lahko se reče, da je v tem oziru dal več, nego je obetal. Pri tolikem številu romarjev (648) seveda ni manjkalo kakega incidenta, ali to so bile le malenkosti.

Ekspresna vožnja Trst-Benetke. Jutri, v nedeljo, dne 27. t. m. prične brzi in elegantni parnik na turbine „Venezia“, ki je last paroplovne družbe Tripković in dr., svoje dnevne vožnje v Benetke.

Parnik „Venezia“ bo odhajal vsak dan od pomola sv. Karla ob 8 zjutraj in na povratku iz Benetek ob 2 pop.; ob nedeljah pa bo odhajal iz Benetek nazaj v Trst namesto ob 2 popoldne ob 8 zvečer.

Izlet v Benetke. Jutri se bo vršila z elegantnim in brzim parnikom na turbine „Venezia“ prva letošnja zabavna izletna vožnja v Benetke. Parobrod odrine od pomola sv. Karla ob 8 zjutraj.

Tržaška mala kronika.

Trst, 25. aprila.

Samomor. Na cesti, ki vodi v Bane, ob strani v gozdu, so našli danes ob 11 dopoldne truplo samomorilca v vojaški topničarski obleki. Bil je ranjen na desni senci. Izvršil je samomor s samokresom, katerega so tudi našli poleg njega. Usmrtil se je baje pred dvema dnevoma. Truplo samomorilca so prepeljali v mrtvašnico vojaške bolnišnice.

Ponoči smo zvedeli, da se samomorilec piše Oto Hecksmann, vojak 1. polka trdnjavske artilerije na Dunaju.

Poskušen samomor. 28letni delavec Vincenc d' Ottavi, uslužben pri drožerijski tvrdki Meil, stanujoč v ulici Scoglio 15 je pogoltnil včeraj v samomorilnem namenu pastilijo nekega sublimata. Prenesli so ga takoj v bolnišnico. Ottavi je ona oseba, o kateri smo že pred nedavnim poročali, da je sunil svojo nosečo ženo v trebuh, vsled česar je razgubila.

Žrtev poklica. V lazaretu pri sv. Jerneju je med bosenskimi izseljenci, od katerih se je nalezla legarja, umrla 33 let stara strežnica Marija Zack.

Ena z dolgimi prsti. Zaprli so brezposelno babnico Frančiško Drachsler, stanujočo v ulici Geppa št. 8, ki je ukradla neki Mariji Matevžičevi denarnico s par kronami.

Slovensko gledališče.

„ZLATO RUNO“.

Drama v treh dejanjih. — Spisal Stanislav Przybyszewski.

Čast in hvala bogu, da sta izginila ta dekadentizem in ta simbolistika iz literature — tako je pač marsikdo hvaležno vzdihnil po četrtkovi premijeri Przybyszewskega drame „Zlato runo“. Nikjer nič dejanja, sami večno dolgo dialogi, samo abstraktno razmatranje in vedno se skoraj dobesedno ponavljajoči izbruhi histerije ter ista onemoglost in samoobtoževanje. Vse drhti in vzdihuje, teži in se muči v blatu greha, nikjer pa niti trohice moči, ki bi le za trenutek dvignila komu glavu iz tega blata.

Ali je mislil morda pisatelj vse to le simbolično? Ali je morda vse to slika njegove domovine Poljske, ki je vedno, hrepeneč po najvišjem cilju, zlatem runu svobode, propadala in tudi propadla v svojem lastnem blatnem morju greha korupcije? Mogoče pa je tudi, da je pisatelj stikal po resničnem življenju, po resničnem vsakdanjem življenju poljske „boljše“ družbe; potem pa ta družba zasluži svoj pogin, kajti življenske moči ni več v njej, kajti v njej je trhlo, gnilo vse od prvega začetka do zadnjega konca.

Dr. Rembowsky, vodja bolnišnice, mož najboljših let, je oženjen, ljubi svojo ženo in jo obenem goljufa s soprogo svojega prijatelja. Zaveda se svojega greha, muči svojo ženo in sebe, nima pa moči, da bi se iztrgal iz te mlakuže, laže in prisega pokrivem soprogu svoje ljubice, in taji svoj greh. Človek, ki mu je degeneracija izpila mozeg, človek brez moči, brez volje, ki najde končno odrešenje v sredstvu vseh slabičev — revolverju, tedaj, ko izve, da se je njegova soproga vdala drugemu pod njegovo lastno streho. To zadnje — pod njegovo (soprogovo) lastno streho — to je namreč več, nego pa da se je sploh vdala drugemu.

Irena, soproga Rembowskega, ne ljubi svojega moža, pač pa ga spoštuje. Pride pa njen prejšnji ljubimec, literat Przeslawski, ki jo omami zopet s svojo ljubeznijo. Irena seže po zlatem runu svobodne ljubezni, se vda svojemu ljubimcu, a še vedno spoštuje svojega soproga, hoče proč iz njegove hiše, se trese strahu pred svojim grehom, pa se zopet potolažuje v tesnih objemih svojega ljubimca. Sedaj je pripravljena vse priznati svojemu soprogu, a takoj nato je je zopet sam strah in trepet ter jok in stok. Končno, ko je že njen ljubimec cinično priznal svojemu varanemu prijatelju vse, se ohrabri tudi ona in mu pove vse, a vendar ostaja v njegovi hiši, vzlic temu, da ve za njegovo razmerje s soprogo Ląckega.

Stari Ruszczyc, ki hoče biti vsem drugim „vest“, ki kliče k spoznanju in izpreobrnitvi, ki pa nima moči, da bi se ustavljal „usodi“, je sam grešnik, kakor drugi vsi in nič mu ni pomagalo, da je zidal bolnišnice v pokoro za svoj greh, da je zapeljal soprogo svojega najboljega prijatelja, očeta Rembowskega, kajti ta je sad Ruszczyčevega greha s soprogo starega Rembowskega. In greh se maščuje na sinovih do devetega kolena: dr. Rembowsky je končal, kakor njegov neoče, z — revolverjem.

Zymunt Przeslawski je literat, ki je tudi izpil kupo življenja do dna in smatra za svojo pravico, da zapelje soprogo svojega prijatelja, ker jo ljubi in ker ga ljubi tudi ona. Cinik, egoist, ki mu je lastni jaz in njega zadovoljitev vse, vse ostalo pa nič. Mogoče je, da mu njegov zločin na prijatelju prija le zato, ker bi sujet lahko uporabil za nov roman.

Dr. Lącki je prepričan, da ga njegova soproga vara z dr. Rembowskim, a vendar trpi to dolgo, dolgo, da se mu celo porodi sin. Šele tedaj izbruhne v njem strast, maščevati se hoče na zapeljivcem, a vendar nima prave moči. Pojasnil hoče, vedeti hoče, ali je otrok njegov ali ne. Dr. Rembowski mu priseže, da že leto dni ni občeval z njegovo soprogo, da otrok ni njegov, in Lącki je potolažen ter pomiluje Rembowskega na njegovi nesreči.

G. Toplak, ki ga je občinstvo za njegov častni večer pozdravilo že ob njegovem prvem nastopu prav prisrčno in mu tekom vse predstave izkazovalo najodkritejše priznanje, se je vtopil v ulogo dr. Rembowskega z najfinejšim umevanjem in jo podal umetniški dovršeno. Prav tako moremo tudi reči o g.e Dragutinovićevi, da je bila izborna Irma. Uloga Ruszczyca je bila pri g. Dragutinoviću v najspretnejših rokah. Ustvaril jo je, da zasluži na njej vse priznanje. G. Ljubič nam ni ugajal posebno.

Smisel za lepoto in življenska modrost
zahtevata, da so
čevlji berzonirani.

Berzonirati
se pravi, da morejo biti čevlji oskrbljeni s pravimi, novimi
BERSON gumijevimi podpetniki
Berson-Werke, Dunaj VI.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov
Izdiranje zebov brez vsake bolečine
Dr. J. Čermák zobozdravnik — **V. Tuscher** konces. zobni tehnik
TRST
ulica della Caserma štev. 13, II. n

ZDRAVNIK
Med. Dr. Karol Perničič
ordinira od 11—12
Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti Dreherjeve pivovarne).

„Slavija“
vzaj. zavarov. banka v Pragi
Rezervni fondi K 53,758.285·24.
Izplačane odškodnine in kapitalije Kron 115,890.603·61.
Dividend se je doslej izpl. K 2,599.081·85.
Po velikosti druga vzajemna zavar. naše države z vseskozi slov.-narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega **življenja** po najraznovrstnejših **kombinacijah** pod tako ugodnimi pogoji, **kakor nobena druga** zavarovalnica.
Zlasti je ugodno zavar. na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.
Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Zavaruje tudi proti vlomu.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.
Glavni zastopnik v Trstu
V. CEGNAR, ulica Caserma 12,
TELEFON št. 21-47.

Oglase, poslana, osmrtnice in vsakršna razglasna ali reklamna naznanila je pošiljati le „Inseratnemu oddelku Edinosti“

Odlikovana pekarna in slaščičarna
Vinko Skerk - Trst
Via Acquedotto št. 15.

Podružnica: Via Miramar št. 11.

Trikrat na dan svež kruh.
Prodaja vsakovrstnih biškotov, posebno za čaj in bonbonov. Sprejema naročila vsakovrstnih tort, krokantov in vse predmete za peči. Najfinejša moka iz najboljših mlinev po najnižji ceni. Fina inozemska vina in likerji v steklenicah.
Brezplačna postrežba na dom.
Kruh in slaščice se izdelujejo s higijeničnim električnim strojem.

Odlikovana tovarna sodavice **ADRIJA** Sv. Ivan pri Trstu,
Via S. Cilino št. 541 (edina slovanska in izven kartela) **Tel. 566.**
se priporoča najtopleje slovanskim gostilničarjem, kavarnarjem in drugim odjemalcem sodavičarskih izdelkov v mestu in okolici.

Za birmo!
Dolžnost vsakega zavednega botra in botre je, da se posluži v edini slov. urarni in zlatarni
ALOJZIJA POVHA
Trst, ul. del Rivo 26 (Sv. Jakob).
Cene nizke. Bogata izber.

V zdraviliščih za bolne na pljučih med drugimi v Devosu, Arozi in Leysini itd. je **Sirolin „ROCHE“** kot priznano sredstvo v stalni uporabi. Sirolin „ROCHE“ ublažuje in odpravlja obolelosti dihalnih organov v razmeroma kratkem času. Je dobrega okusa, vzbuja tek in izredno ugodno vpliva na splošno stanje. Originalni zavoj K 4. Dobiva se v vseh lekarnah.

Ponehale bodo vse kritike o Tolstovrški slatini ▣ Kadilci! Katare, zaslizenje itd. z ničemer hitreje in boljše ne odpravite kakor če pridno pijete in grgrate Tolstovrško dijetetično kislo vodo, **ako jo sedaj poskusite, ko se je posrečilo vrelec moderno urediti**, da nele ne uhaja ogljikova kislina, temveč se je našel in spojil **nov, močno ogljikovokisel pritok.** Sedaj lahko tekmuje **Tolstovrška slatina** z vsemi najboljšimi kislimi vodami, ker čvrsto **muzira** in ima zelo rezek okus **tudi ostane tudi čista in dobra. Naročite in prepričajte se.** Zaboj s 25 steklenicami, 38 l, velja le **5 kron.** Razpošilja se v $^3/_8$ *l*, $^1/_2$ *l* in 1 $^1/_2$ l steklenicah. — Prazne steklenice vseh voda se sprejmejo po najnižji ceni v polnitev. Plakati, analize zdravniških izvedencev in ceniki zastonj in franko. — **Tolstovrško slatino** naročajo odlični zdravniki za se in za svoje bolnike ter za cele bolnišnice, ker je sedaj res najboljša **zdravilna in namizna** osvežujoča mineralna voda. Odlikovana na dveh higijeničnih razstavah. — **Del čistega dobička gre v narodne namene.** Naroča se pri podjetju **Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško.** — Kupi se vsaka množina 1 $^1/_2$ *l* steklenic. — **Abstinentje!** Pijte le Tolstovrško slatino, ki vsled prijetnega okusa nadomešča vsako drugo pijačo! **Poskusite! Boste hvalili!**

Velika zaloga vsakovrstnega sira, masla in slanine. Priporočam trgovcem in gostilničarjem parmezan I.a po K 2·30 in naprej, kakor gorgonzola, ementalski, ovčji, trapistovski sir in vsakovrstne slanine. — Priporoča se vdani **J. J. Suban, Trst,** ulica Giorgio Vasari št. 10.

Oni nenaravni glasovni skoki v hipih ljubavne ekstaze so bili mučni in mnogo mu je manjkalo one nežnosti, ki privlačuje žensko k moškemu. Literata, ki bi bil vsaj po svoji odkritosti — edini med vsemi — lahko simpatičen, je napravil odurnega. Dober, posebno v končnem prizoru, je bil v ulogi Lączkega g. Podkrajšek.

Splošno moramo reči, da je igra kot taka uspela prav dobro, toda prav tako pa je tudi res, da se je občinstvo globoko oddahnilo, ko je padlo zagrinjalo na koncu tretjega dejanja. Za ljudi količkaj normalnih živcev, stvar premučna. Mi si pač želimo ljudi, moči, življenja, ne pa človeških podrtin, gnilobe in poginjanja! —r.

* * *

V nedeljo, 27. t. m., ob 4 popoldne se ponovi ob znižanih cenah Smetanova opera

„PRODANA NEVESTA“.

Vodstvo Slov. gledališča je smatralo za svojo dolžnost nuditi predstavo te sijajne opere tudi onemu občinstvu, ki mu ni dana prilika prisostvovati večernim predstavam, v prvi vrsti občinstvu iz bližnje in daljne okolice. Mnogo ljubiteljev gledališke in glasbene umetnosti je povpraševalo, če se vprizori predstava „Prodane neveste“ tudi popoldne; tej želji se je ugodilo. Predstava se konča ob 7 zvečer; tako stoje na razpolago tržaškim okoličanom vse tramvajske mestne zveze in openski tramvaj; občinstvu iz sežanskega, komenskega in koperskega okraja in Goričanom pa vsi večerni vlaki.

Vstopnice so na prodajo pri gledališki blagajni v veži „Narodnega doma“; zunanji gosti si morejo na naslov „Dramatično društvo v Trstu, gledališka blagajna“ reservirati sedež, tako da so gotovi, da ne pridejo zaman.

* * *

V četrtek dne 1. majnika bo zadnja operna predstava v tej sezoni. Zadnjič se ponovi Smetanova opera.

„Prodana nevesta“,

kot častni večer velezaslužnega kapelnika g. Mirka Polića.

Sezona se zaključi v nedeljo dne 4. majnika s poslovilnim in častnim večerom g. Rajnerja, ki se loči od gledališča po šestletnem uspešnem delovanju. G. Rajner si je izbral za slovo eno svojih najboljših ulog v komediji

„Katakombe“,

v kateri nastopita kot gosta tudi gospa Danilova in g. Verovšek.

Društvene vesti.

Tržaška sokolska župa.

Danes ob 6 zvečer skupna telovadba župnega vaditeljskega zbora.

Članice.

DAROVI.

— V izraz priznanja hrabrosti črnogorske armade, so nabrali dijakinje in dijaki „Slov. trg. šole“ v Trstu K 24·84 v prid moški podr. CMD. Denar je vknjižen pod št. 1781 Trg. Obrt. Zadr. Trst.

— Za CMD je daroval g. Leopold Milič iz Sv. Ivana K 2·20 moški podružnici v Trstu. (li. blagajnik).

— Ženski podružnici CMD so darovale slovenske učenke 11 K namesto venca pokojni g. Olgi Pahorjevi, mamici njihove součenke.

Osrednji izvrševalni odbor NDO

vabi slovensko delavstvo v Trstu na

veliki javni shod,

ki se bo vršil jutri, 27. t. m. ob 10 predpoldne v veliki društveni dvorani, ul. sv. Frančiška št. 2.

DNEVNI RED:

1. Poročilo o izidu kongresa NDO.
2. Razmere slovenskega delavstva v Trstu in pomen strokovne organizacije.

Slovenski delavci! Pričakujemo, da se udeležite shoda v častnem številu.

Osrednji izvrševalni odbor NDO.

Nar. del. organizacija.

Skupina čistilnice petroleja v Škednju sklicuje za jutri, 27. t. m. ob 4 popoldne javen shod v konsumnem društvu pri Sv. Ani. Dnevni red. Odgovor ravnateljstva čistilnice petroleja.

Skupina postiljonov NDO sklicuje za danes, ob 9 zvečer društveni shod v kons. društvu v Rojanu.

Zidarska skupina NDO sklicuje za jutri, 27. t. m. ob 6 zvečer javen shod v konsumnem društvu na Kolonkovcu. Dnevni red: Položaj zidarjev in organizacija.

Ženska skupina NDO vabi članice na sestsnek, ki se bo vršil jutri, v nedeljo, ob 6 zvečer v društvenih prostorih, ulica Sv. Frančiška št. 2.

Slovenski pekovski obrtniki! Ker se je posredovalnica dela NDO že precej dobro upeljala in ker veleva narodna dolžnost slovenskega delodajalca, da daje prednost narodnemu pekovskemu delavcu, se NDO obrača do vas z željo, da se obračate, kadar potrebujete pekovskih delavcev, učencev itd., na posredovalnico dela NDO. Telefon št. 27-53. Uradne ure od 10 do 12 dopoldne in od 4 do 8 zvečer.

Slovenski pekovski delavci! V slučaju brezposelnosti se obračajte na posredovalnico dela NDO, ki vam delo takoj preskrbi.

Odbor skupine pekovskih pomočnikov. Jutri, v nedeljo, točno ob 9 predpoldne zelo važna odborova seja. Nujno je potrebno, da se je udeležilo odborniki in tudi namestniki.

Vesti iz Istre.

„On in njegova sestra“ v Opatiji. Slov. izobraževalno in podporno društvo v Opatiji uprizori v nedeljo dne 27. aprila burko v 4. slikah „On in njegova sestra“. Predstava se bo vršila v „Narodnem domu“ v Voloskem. Začetek ob 1/2 9 uri.

Disciplinarni proces proti nekdanjim občinskim uslužbencem v Puli. Dne 23. t. m. je začel disciplinarni proces proti nekdanjim občinskim uslužbencem v Puli, ki smo jih videli na zatožni klopi v Rovinju. Ti nameščenci dobivajo, dokler jih ne obsodi disciplinarni svet, polovično plačo. Vsled posebnih odredb je sedaj občinskemu zastopu omogočeno, da more postopati proti tem ljudem tudi brez sodnijske obsodbe. Disciplinarni odbor sestoji iz gospodov dra. Benussija, deželnega poslanca Stihovića in Lirussija (socijalnega demokrata). Postopanje je že zaključeno in je prišlo v seji sosvetovalstva dne 24. t. m. do sklepov, ki pa še niso znani.

Vesti iz Goriške.

Nov poštni urad. Dne 1. majnika 1913 se otvori v Moši politični okraj Gradiška nov poštni urad, ki se bo pečal s pisemsko in vozno pošto ter bo obenem služboval kot nabiralnica poštno-hranilničnega urada. Ta urad bo imel zvezo s poštnim omrežjem po dnevno štirikratni pešpošti do postajališča Moša na žel. progi Kormin-Trst in po obstoječi poštni vožnji Gorica 2 Kozana. Istočasno se opusti dosedaj v Moši obstoječa poštna nabiralnica ter služba selskega pismonoše na postnem uradu v Ločniku.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 vin. besedo. Mastno tiskane besede enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 vin. Plača se takoj inseratnemu oddelku.

Fotografa Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10; Gorica, Gosposka ulica 7. 4446

Repentaborska mladina priredi dne 4. maja t. l. ples pri g. Štefanu Ozbiču. Svirala bo Lonjerska narodna godba. 849

Košnja na veliki, približno 20.000 štirj. sežnjev obsegajoči senožeti na Opčinah se odda. Pojasnila: Opčine, postaja električne železnice. 884

Proda se obleka krem barve za dečka od 10 do 12 let za birmo. Naslov pove inseratni oddelek Edinosti. 999

Mlekarna z raznimi prodajnimi predmeti, z 200 K čistega mesečnega dohodka, se proda za 1000 K. Pojasnila: Collarsich, kavarna Corso. 100

Godbeni odsek NDO priredi javni ples jutri, v nedeljo, v gostilni „Jadran“ pri Sv. Jakobu. 907

Odda se v najem lepo meblovana soba, Campo S. Giacomo št. 5, III, v hiši konsumnega društva, izključne ženske. 910

Mlad, inteligenten gospod želi vsled groznega dolgočasja stopiti z mlado, veselo Slovenko v prijateljsko korespondenco in zamenjavo razglednic. Cenjene ponudbe, če mogoče s fotografijo, se naj blagovolijo doposlati na naslov: „Amicus“, 6./16. Geb. Tr. Esk. Nevesinje, Hercegovina. 899

Gospodična Janislava T. v T. Te najprisrčnejše pozdravlja in prosi za brzi odgovor — Tvoj Zlatoslav v V. 900

Apnenica, staroznana, odlikovana, prej L. Boschetti & Co., Nabrežina, je zopet v obratu. Apno najboljše kakovosti. Najnižje cene. Prekupcem popust. Lastnik J. Wild. 902

Slovensko pošteno dekle želi vstopiti v službo k slovenski družini. Izvežbana v vsem h gospodinjstvu spadajočem delu, tudi kuhanju. Pismene ponudbe na inseratni oddelek tega lista pod šifro „A. S. št. 198.“ 894

Prvi majnik vsi na Greto na javni ples v gostilno Bulo. 897

Malo čedno stanovanje se odda v najem, tudi takoj. Scala Santa 238. 917

Išče se majhna dobra trgovina z mešanim blagom na deželi. Vstop takoj ali pozneje. Ponudbe naj se vpošljejo pod šifro „O. D. 895.“ na inseratni oddelek „Edinosti“. 895

Slovenska družina želi oddati sobo za eno osebo. - Rojan Scalasanta št. 186. 904

Odda se meblirana soba, za eno ali dve osebi, ul. Commercialo 9, vrata 32. 905

Vladimir Petrič
urar in mehanik
v NABREŽINI pri cerkvi
Prodaja in popravlja vse v njegovo stroko spadajoče predmete. Cene zmerne. Na željo popravlja šivalne stroje na domu.

Botre! Botri!
Vsakovrstna darila za svoje birmance dobite v dobroznani
urarni in zlatarni
Bogomil Pino ul. Vincenzo Bellini št. 13. nasproti cerkvi sv. Antona novega

Gramofoni Zanetti, največja dovršenost, vsa garancija, velikanska izber. Slovenske plošče. Novosti. Trgovina z gramofoni Zanetti, ul. Cavana 6. 890

Uradnik zmožen vseh pisarniških del; popolnoma slovenščine, deloma italijanščine in nemščine, želi primerne službe za 10. maj. Naslov pod „Vesten“ na inseratni oddelek Edinosti. 815

Za Konsumno društvo v Rojanu se sprejmeta dva natakarja (stalno) vsako nedeljo in praznike. Oglasiti se je istotam pri J. Katalanu. 893

Priporočljive tvrdke.

Josip Štolfa mizarski mojster, Trst, ulica Belvedere št. 10. — Izvršuje vsakovrstna mizarska dela. 793

Riccardo Baldassi, Rojan, ulica Rojan št. 7, (poleg „Konsumnega društva“) priporoča svojo mesnico.

Urarna in zlatarna v Trstu, ul. Settefontane št. 10. Po najnižjih cenah se popravljajo ure in zlati predmeti. Popravljajo se budilniki z garancijo po K 1·—. Caio Squadrani. 909

V ulici Molin grande 36 se prodaja velika množina pristnega refoška iz kleti Vincenca Sestana v Vrsarju (Istra) po ceni 88 vinarjev liter v točilnici ali na dom. Prekupcem popust. — Vodja Fernetič. 789

Konsumno društvo pri Sv. Mariji Magdaleni spodnji
registrovana zadruga z omejenim poroštvom
vabi na
redni občni zbor
ki se bo vršil
v društvenih prostorih
v nedeljo, dne 5. maja 1913 ob 9 predp.
po sledečem dnevnem redu:
1. Odobrenje računov za leto 1913.
2. Volitev novega ravnateljstva in nadzorstva.
3. Razni nasveti in predlogi.

Ravnateljstvo.

Izredna prilika!
500 kokoši
po K 2·-- kg
v trgovini perutnine v Trstu
ul. Campanile 15. - Telefon 759.

Franc Štrancar
gostilničar v Trstu, ul. Giuliani 32 priporoča cenjenemu občinstvu svojo
GOSTILNO
v kateri toči pristno vipavsko domače vino lastnega pridelka, ter istrsko in druga vina. Domača kuhinja. Vse po zmernih cenah. Priporoča se cenjenemu občinstvu za obisk.

August Höltl
Trst, ul. Stadion 35 priporoča
za birmo
svojo prodajalno ur vseh vrst, zlatnine in srebrnine ter drugih predmetov.
CENE ZMERNE.

V Opatjemselu pri Gorici
se proda hiša
takoj. Hiša ima: 5 sob, veliko kuhinjo z modernim štedilnikom, 2 magazina, konjski hlev, senik, 1 magazin za olje in petrolej, vrt nasajen s trtami, kjer se pridela 300 l vina na leto, veliko dvorišče, v hiši je stara in dobro idoča trgovina, ki ima za 40.000 do 50.000 K prometa na leto. Hiša se proda za jako ugodno ceno za 15.000 kron, 8000 K takoj na račun, drugo se počaka. Hiša je tudi pripravna za gostilniško obrt.

Proti kašlju, grlobolu, katarju, hripavosti, upadanju glasu itd. itd.
zahtevajte vedno
Pastiglie PRENDINI
Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, propovednikih, učiteljih itd. — Dobivajo se v škatljicah v Prendinijevi lekarni v Trstu, Via Tiziano Vecellio št. 22 in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi. - Škatljica stane 60 stotink.

Tapetniškega pomočnika
dobro izvežbanega, samskega iščem. Delo celo leto. Obrniti se je na naslov: Venčeslav Križ, — tapetnik in skladišče pohištva, Dubrovnik, Dalmacija.

Ulica Arcata štev. 1.
OB PRILIKI BIRME!
TVRDKA
Vittorio Piscur, Trst
opozarja vse svoje cenjene odjemalce, da je sprejela veliko pošiljatev **narejenih oblek za moške in dečke v najnovejših barvah** in da jih bo prodajala ob tej priliki po tako nizkih cenah, kakor jih še ni bilo v Trstu. — Oglejte si veliko skladišče, ne da bi morali kaj kupiti. NB. Priporoča se, da trgovine ne zamenjate z drugimi, kar bi bilo v vašo škodo.
Poleg gostilne „All'Antico Ussaro“

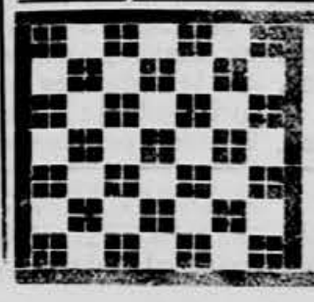

Aristide Gualco - Trst
via S. Servolo 2. — Telefon 329, Rom. VI.
Odlikovana tovarna (z zlato svetinjo) cevi in cementnih plošč, teracov in umetnega kamna.
Sprejema vsakovrstno delo v cementu. Cene zmerne, delo točno.